

GIÁ TRỊ THẨM MỸ CỦA HOA VĂN KHÂM XÀ CỬ TRONG NỘI THẤT THỜ CÚNG TRUYỀN THỐNG HUẾ

NGUYỄN MINH HIẾU

Khoa Mỹ thuật và thiết kế, Trường Đại học Tôn Đức Thắng

Nhận bài ngày 03/9/2026. Sửa chữa xong 05/10/2026. Duyệt đăng 19/10/2026.

Abstract

Mother-of-pearl inlay motifs found in traditional worship furniture in Hue constitute an important element of Vietnamese applied art, reflecting the integration of craftsmanship, decorative aesthetics, and cultural values within sacred spaces. This study examines the formal characteristics and aesthetic value of inlaid motifs on altar cabinets, horizontal inscribed panels, and parallel couplets in traditional Hue worship interiors. The study employs a literature review, visual analysis, and comparison of decorative motifs. The findings reveal a diverse decorative system comprising the Four Sacred Creatures, the Four Noble Plants, floral motifs, birds and animals, and Chinese characters. These motifs are stylized to enhance their ornamental qualities through symmetrical compositions, graceful lines, and the iridescent effects of mother-of-pearl. In addition to their aesthetic significance, mother-of-pearl inlay motifs reflect the cultural identity and artistic thought embodied in traditional Hue art.

Keywords: Hue art; Hue mother-of-pearl inlay; Vietnamese handicrafts; Vietnamese traditional art; Vietnamese traditional motifs.

1. Đặt vấn đề

Đồ thờ gỗ truyền thống Huế là một bộ phận quan trọng trong mỹ thuật ứng dụng Việt Nam, phản ánh đặc điểm tạo hình, kỹ thuật thủ công và quan niệm thẩm mỹ của cư dân vùng Huế. Các sản phẩm như tủ thờ, hoành phi, liễn đối không chỉ mang chức năng phục vụ không gian thờ cúng mà còn thể hiện rõ giá trị nghệ thuật và trình độ chế tác của nghệ nhân truyền thống. Trong hệ thống trang trí trên đồ thờ gỗ, nghệ thuật khảm xà cừ giữ vị trí nổi bật nhờ khả năng kết hợp giữa chất liệu, kỹ thuật thủ công và hiệu quả thị giác trong tạo hình. Hoa văn khảm xà cừ trên sản phẩm gỗ phản ánh nhiều giá trị văn hóa và thẩm mỹ trong nghệ thuật thủ công truyền thống Việt Nam (Huỳnh Văn Hạnh, 2021).

Hoa văn khảm xà cừ trong đồ thờ gỗ Huế có hệ thống mô típ phong phú như hoa lá, dây cuốn, chim thú, tứ linh, tứ quý, phong cảnh và các tích truyện dân gian. Các mô típ được cách điệu theo hướng trang trí hóa, nhấn mạnh nhịp điệu đường nét và sự hài hòa trong bố cục. Hoa văn thường được tổ chức theo nguyên tắc đối xứng, lặp lại và liên kết chặt chẽ giữa các chi tiết nhằm tăng hiệu quả thị giác và giá trị thẩm mỹ cho không gian thờ cúng. Đặc tính phản quang tự nhiên của xà cừ tạo nên sự biến đổi ánh sắc theo góc nhìn, làm nổi bật các chi tiết trên nền gỗ tối màu và tạo chiều sâu cho bề mặt trang trí. Giá trị thẩm mỹ của nghệ thuật khảm xà cừ thể hiện ở sự kết hợp giữa ý nghĩa biểu tượng của mô típ với khả năng xử lý chất liệu, đường nét và bố cục của nghệ nhân.

Nghệ thuật khảm xà cừ trên đồ thờ Huế phản ánh đặc trưng mỹ thuật truyền thống Việt Nam qua các mô típ biểu tượng cho phúc lộc, cát tường và trường thọ, đồng thời thể hiện sự kết hợp giữa kỹ thuật thủ công và nghệ thuật tạo hình. Trước tác động của sản xuất công nghiệp và xu hướng thẩm mỹ mới, việc nghiên cứu loại hình này có ý nghĩa trong nhận diện, bảo tồn và phát huy giá trị mỹ thuật truyền thống.

Email: hieunguyen.3012nt@gmail.com

2. Tổng quan nghiên cứu

2.1. Các nghiên cứu về mỹ thuật và hoa văn truyền thống

Mỹ thuật và hoa văn truyền thống Việt Nam là lĩnh vực nghiên cứu quan trọng, tập trung vào đặc điểm tạo hình, ngôn ngữ trang trí và giá trị thẩm mỹ của nghệ thuật truyền thống. Nhiều công trình đã khảo sát hoa văn trên kiến trúc, điêu khắc, đồ gỗ, gốm và các sản phẩm thủ công nhằm làm rõ bản sắc mỹ thuật dân tộc. Hệ thống hoa văn này phản ánh tư duy tạo hình, quan niệm thẩm mỹ và đời sống tinh thần của người Việt qua các giai đoạn lịch sử.

Các nghiên cứu về hoa văn truyền thống chủ yếu tập trung vào hệ thống mô típ như hoa lá, dây cuốn, mây, sóng nước, chim thú, tứ linh và tứ quý. Các mô típ này được cách điệu, chú trọng tính trang trí, tính đối xứng và nhịp điệu thị giác hơn là tả thực, góp phần tạo sự hài hòa trong bố cục. Đồng thời, nhiều nghiên cứu đã phân tích quá trình hình thành, phát triển và đặc điểm tạo hình của hoa văn Việt Nam qua các giai đoạn lịch sử (Nguyễn Du Chi, 2003). Theo Trần Lâm Biền (2018), mỹ thuật truyền thống Việt Nam đặc trưng bởi xu hướng phủ kín bề mặt, lặp lại mô típ và tổ chức chi tiết theo nhịp điệu liên tục; đường nét mềm mại và tính cách điệu tạo nên bản sắc thẩm mỹ riêng, thể hiện rõ trong nghệ thuật trang trí và đồ gỗ thủ công truyền thống.

Các nghiên cứu về mỹ thuật và hoa văn truyền thống tạo cơ sở lý luận cho việc phân tích nghệ thuật khảm xà cừ trong đồ gỗ Huế dưới góc nhìn mỹ thuật học. Hệ thống mô típ, bố cục trang trí, đặc điểm đường nét và tính trang trí trong hoa văn truyền thống có mối liên hệ với nghệ thuật khảm trên đồ gỗ, đặc biệt trong cách tổ chức bề mặt và xử lý chi tiết tạo hình. Những nghiên cứu này góp phần định hướng việc nhận diện giá trị thẩm mỹ của hoa văn khảm xà cừ trong mỹ thuật ứng dụng truyền thống Huế.

2.2. Khảm xà cừ trong đồ gỗ Việt Nam

Khảm xà cừ là hình thức trang trí thủ công truyền thống phổ biến trong đồ gỗ mỹ nghệ Việt Nam. Nghệ thuật này sử dụng các mảnh xà cừ ghép trên bề mặt gỗ để tạo nên hoa văn và hình ảnh trang trí có giá trị thẩm mỹ. Kỹ thuật khảm được ứng dụng trên nhiều sản phẩm như tủ thờ, hoành phi, liễn đối, bàn ghế và các đồ nội thất truyền thống, góp phần làm phong phú nghệ thuật trang trí trong mỹ thuật ứng dụng Việt Nam (Bùi Văn Vượng, 2000).

Nghiên cứu về khảm xà cừ trong đồ gỗ Việt Nam chủ yếu tập trung vào kỹ thuật chế tác, đặc điểm vật liệu và giá trị trang trí. Với đặc tính phản quang tự nhiên, xà cừ tạo hiệu ứng ánh sắc, tăng chiều sâu và tính sinh động cho bề mặt sản phẩm. Các mô típ như hoa lá, dây cuốn, chim thú, tứ linh, tứ quý và tích truyện dân gian có mối liên hệ với hệ thống hoa văn truyền thống Việt Nam, thường được cách điệu nhằm tạo sự hài hòa trong bố cục và phản ánh đặc điểm văn hóa, thẩm mỹ của nghệ thuật thủ công truyền thống (Huỳnh Văn Hạnh, 2021). Bên cạnh giá trị truyền thống, nghệ thuật khảm xà cừ còn có khả năng thích ứng với không gian nội thất hiện đại. Lương Minh Thu (2024) đã phân tích đặc tính vật liệu, hiệu quả thị giác và giá trị thẩm mỹ của khảm xà cừ trong trang trí nội thất đồ gỗ hiện đại, cho thấy khả năng kết hợp giữa yếu tố trang trí truyền thống và nhu cầu thẩm mỹ đương đại.

Các nghiên cứu về khảm xà cừ trong đồ gỗ Việt Nam tạo cơ sở cho việc phân tích giá trị thẩm mỹ của hoa văn khảm xà cừ trong đồ gỗ truyền thống Huế. Những vấn đề về mô típ trang trí, bố cục tạo hình, hiệu quả thị giác của chất liệu và tính thủ công trong nghệ thuật khảm là nền tảng quan trọng để nhận diện đặc điểm mỹ thuật của loại hình trang trí này trong mỹ thuật ứng dụng truyền thống.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu mỹ thuật học kết hợp với phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu nhằm làm rõ giá trị thẩm mỹ của hoa văn khảm xà cừ trong đồ thờ gỗ truyền thống Huế. Các tài liệu về mỹ thuật truyền thống, nghệ thuật trang trí, đồ gỗ thủ công và nghệ thuật khảm xà cừ được sử dụng để xây dựng cơ sở lý luận cho đề tài.

3.1. Phương pháp nghiên cứu tài liệu

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu tài liệu nhằm xây dựng cơ sở lý luận cho đề tài. Các tài

liệu về mỹ thuật truyền thống Việt Nam, nghệ thuật trang trí, đồ gỗ thủ công và nghệ thuật khảm xà cừ được sử dụng để làm rõ đặc điểm tạo hình, hệ thống hoa văn và giá trị thẩm mỹ trong mỹ thuật ứng dụng truyền thống. Việc tổng hợp và phân tích các tài liệu nghiên cứu giúp xác định những vấn đề liên quan đến mô típ trang trí, kỹ thuật khảm, đặc tính vật liệu và vai trò của nghệ thuật khảm xà cừ trong đồ thờ gỗ Huế.

3.2. Phương pháp phân tích hình ảnh

Phương pháp phân tích hình ảnh được sử dụng thông qua việc tham khảo hình ảnh các sản phẩm đồ thờ gỗ Huế có khảm xà cừ như tủ thờ, hoành phi và liễn đối từ sách, bài nghiên cứu và tư liệu trực tuyến. Quá trình phân tích tập trung vào hệ thống mô típ trang trí, đặc điểm đường nét, bố cục hoa văn và sự tổ chức các chi tiết tạo hình trên bề mặt sản phẩm. Phương pháp này góp phần làm rõ đặc điểm mỹ thuật của hoa văn khảm xà cừ trong không gian thờ cúng truyền thống Huế.

3.3. Phương pháp phân tích tạo hình

Phương pháp phân tích tạo hình được sử dụng nhằm làm rõ giá trị thẩm mỹ của nghệ thuật khảm xà cừ trong đồ thờ gỗ Huế. Bài viết tập trung phân tích đặc điểm hình khối, đường nét, tính trang trí và mối quan hệ giữa hoa văn với cấu trúc sản phẩm đồ gỗ. Đồng thời, phương pháp này giúp nhận diện vai trò của chất liệu xà cừ trong việc tạo hiệu quả thị giác, chiều sâu không gian và tính sinh động cho hệ thống trang trí trên đồ thờ truyền thống.

4. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

4.1. Đồ nội thất thờ cúng khảm xà cừ trong không gian truyền thống Huế

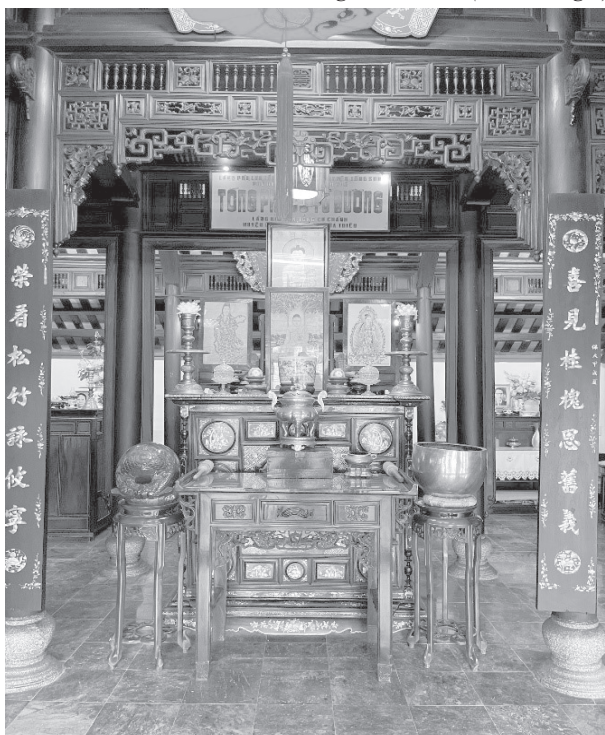
Trong không gian nội thất truyền thống Huế, đồ thờ gỗ khảm xà cừ giữ vai trò quan trọng trong việc tổ chức không gian và tạo giá trị thẩm mỹ cho gian thờ. Các sản phẩm như tủ thờ, hoành phi và liễn đối không chỉ phục vụ chức năng thờ cúng mà còn phản ánh trình độ kỹ thuật thủ công và tư duy tạo hình trong mỹ thuật ứng dụng truyền thống. Nghệ thuật khảm xà cừ xuất hiện phổ biến trên bề mặt các sản phẩm đồ thờ, tạo nên sự kết hợp giữa vật liệu, kỹ thuật chế tác và nghệ thuật trang trí. Nghề thủ công điêu khắc và trang trí trên đồ gỗ là một bộ phận quan trọng trong mỹ thuật truyền thống Việt Nam (Chu Quang Trứ, 2000a).

4.1.1. Tủ thờ

Tủ thờ là sản phẩm tiêu biểu trong nội thất thờ cúng truyền thống Huế, giữ vai trò trung tâm trong việc tổ chức không gian thờ tự trong nhà ở dân gian. Trong nhiều gia đình Huế, tủ thờ không chỉ là nơi đặt các vật phẩm thờ cúng mà còn là thành phần quan trọng tạo nên tính trang nghiêm và đặc điểm thẩm mỹ cho gian thờ. Các sản phẩm tủ thờ truyền thống thường được chế tác bằng gỗ với kích thước lớn, kết cấu chắc chắn và kết hợp nhiều hình thức trang trí thủ công như chạm khắc, sơn son thếp vàng và khảm xà cừ.

Trong nghệ thuật trang trí đồ gỗ Huế, khảm xà cừ được sử dụng phổ biến trên tủ thờ, tập trung

Hình 1: Gian thờ nhà thờ họ Tống Phát ở Huế (Ảnh: Tác giả)

ở cánh tủ, khung viền và các ô trang trí nhằm tạo bố cục cân đối và tăng giá trị thẩm mỹ. Nghệ thuật trang trí truyền thống Việt Nam cũng đề cao tính đối xứng và sự hài hòa trong tổ chức hoa văn trên bề mặt sản phẩm (Viện Mỹ thuật, 2002). Tủ thờ khảm xà cừ Huế sử dụng các mô típ như hoa lá, chim thú, phong cảnh, tứ linh và tứ quý, vừa mang giá trị trang trí vừa thể hiện ý nghĩa biểu tượng trong không gian thờ cúng truyền thống. Sự kết hợp giữa kỹ thuật khảm và nghệ thuật tạo hình tạo nên giá trị đặc trưng của đồ gỗ thủ công Huế.

Các sản phẩm tủ thờ khảm xà cừ thường có quy mô lớn và được đặt ở vị trí trung tâm của gian thờ. Việc sử dụng chất liệu xà cừ trên nền gỗ góp phần tạo sự nổi bật cho bề mặt sản phẩm và tăng tính trang trí cho không gian nội thất. Tủ thờ không chỉ mang chức năng phục vụ tín ngưỡng mà còn phản ánh đặc điểm mỹ thuật và trình độ kỹ thuật thủ công của nghệ nhân Huế trong nghệ thuật trang trí truyền thống.

4.1.2. Hoành phi và liễn đối

Hoành phi và liễn đối là những thành phần quan trọng trong không gian nội thất thờ cúng truyền thống Huế. Trong đồ thờ truyền thống Huế, hoành phi và liễn đối thường được chế tác bằng gỗ và trang trí bằng các kỹ thuật như sơn son thếp vàng, chạm khắc và khảm xà cừ. Các chi tiết khảm thường xuất hiện ở phần nền, viền khung hoặc xung quanh chữ Hán nhằm tăng giá trị thẩm mỹ và làm nổi bật không gian thờ cúng. Nội dung trên hoành phi, liễn đối chủ yếu liên quan đến đạo lý, gia phong, tín ngưỡng và các lời chúc cát tường. Những sản phẩm này vừa phục vụ hoạt động thờ cúng, vừa thể hiện quan niệm thẩm mỹ và giá trị văn hóa của cư dân Huế.

Hoành phi và liễn đối khảm xà cừ thường được chế tác với kích thước lớn, sử dụng xà cừ trên nền gỗ để tăng hiệu quả trang trí và phù hợp với không gian thờ truyền thống. Trong mỹ thuật truyền thống, nghệ thuật trang trí đồ thờ vừa đáp ứng công năng, vừa tạo nên giá trị thẩm mỹ cho nội thất (Viện Mỹ thuật, 2002). Đồ thờ khảm xà cừ Huế với các mô típ như tứ linh, tứ quý và chim thú thể hiện sự kết hợp giữa giá trị biểu tượng, nghệ thuật tạo hình và kỹ thuật chế tác của nghệ nhân Huế.

4.2. Đặc điểm tạo hình của hoa văn khảm xà cừ trong đồ thờ truyền thống Huế

Hoa văn khảm xà cừ trong đồ thờ truyền thống Huế không chỉ mang chức năng trang trí mà còn phản ánh đặc điểm mỹ thuật và dấu ấn văn hóa của không gian thờ tự Huế. Nghệ thuật khảm xà cừ tại Huế gắn với hệ thống đồ gỗ nội thất, đồ thờ và mỹ nghệ thủ công truyền thống trong giai đoạn triều Nguyễn (Trần Đình Sơn, 2015).

4.2.1. Hoa văn tứ linh

Tứ linh (long, lân, quy, phụng) là nhóm mô típ phổ biến trong nghệ thuật khảm xà cừ trên đồ thờ Huế, tượng trưng cho quyền uy, cát tường và sự cao quý. Trên tủ thờ, hoành phi và liễn đối, hình tượng rồng thường được bố trí ở vị trí trung tâm, trong khi lân, quy và phụng kết hợp với hoa văn thực vật để tạo sự liên kết trong bố cục. Các hình tượng này được cách điệu theo xu hướng trang trí hóa, nhấn

Hình 2: Liễn đối khảm xà cừ nhà thờ họ Tống Phát ở Huế (Ảnh: Tác giả)

manh đường nét mềm mại; đặc biệt, rỗng với thân uốn lượn kết hợp mây hoặc dây lá tạo cảm giác chuyển động liên tục trên bề mặt sản phẩm.

4.2.2. Hoa văn tứ quý

Bên cạnh tứ linh, hoa văn tứ quý (mai, lan, cúc, trúc) cũng được sử dụng phổ biến trong nghệ thuật khảm xà cừ trên đồ thờ Huế, thường bố trí ở viền khung, cánh tủ, hoành phi và các ô trang trí phụ. Trong mỹ thuật truyền thống, các mô típ này vừa có giá trị trang trí, vừa biểu trưng cho bốn mùa và phẩm chất đạo đức theo quan niệm phương Đông. Để phù hợp với chất liệu xà cừ, hoa văn thực vật được cách điệu bằng hệ thống đường nét mảnh, liên tục và giàu nhịp điệu, tạo nên vẻ tinh xảo và mềm mại cho bề mặt trang trí.

4.2.3. Hoa văn chim thú và phong cảnh

Ngoài các mô típ biểu tượng, nghệ thuật khảm xà cừ trên đồ thờ Huế còn sử dụng nhiều hình tượng chim thú và phong cảnh như hạc, công, dơi, nai kết hợp với cây cối, non nước và kiến trúc để tạo các mảng trang trí sinh động. Trong đó, chim hạc xuất hiện phổ biến trong không gian thờ cúng, tượng trưng cho trường thọ và sự thanh cao. Các đề tài phong cảnh thường được bố trí trên cánh tủ hoặc các ô trang trí trung tâm, tạo chiều sâu và tăng giá trị thẩm mỹ cho sản phẩm thông qua kỹ thuật khảm và cách tổ chức chi tiết trên bề mặt.

4.2.4. Hoa văn chữ Hán trong nghệ thuật khảm xà cừ

Chữ Hán là yếu tố phổ biến trong nghệ thuật khảm xà cừ trên đồ thờ Huế, đặc biệt ở hoành phi và liễn đối, với nội dung liên quan đến đạo lý, gia phong, tín ngưỡng và những lời chúc cát tường. Chữ thường được kết hợp với hoa văn thực vật và linh thú để tạo sự thống nhất trong trang trí. Nghệ thuật khảm thư pháp chú trọng tính cân đối, hài hòa giữa nét chữ và bố cục, góp phần tạo nên giá trị thẩm mỹ và bản sắc riêng của nội thất thờ cúng truyền thống Huế.

4.3. Giá trị thẩm mỹ của hoa văn khảm xà cừ trong đồ thờ truyền thống Huế

4.3.1. Giá trị tạo hình và trang trí

Hoa văn khảm xà cừ trong đồ thờ truyền thống Huế thể hiện giá trị thẩm mỹ thông qua sự kết hợp giữa bố cục trang trí, đường nét tạo hình và hiệu quả thị giác của chất liệu. Các mô típ như tứ linh, tứ quý, dây lá, chim thú và chữ Hán thường được tổ chức theo nguyên tắc đối xứng, cân bằng, tạo sự hài hòa và thống nhất cho tổng thể sản phẩm. Các chi tiết khảm được cách điệu phù hợp với đặc tính của chất liệu và cấu trúc đồ gỗ, đồng thời tạo nên nhịp điệu thị giác đặc trưng trên bề mặt trang trí. Hiệu ứng phản quang tự nhiên của xà cừ trên nền gỗ tối màu làm nổi bật các chi tiết tạo hình, góp phần tạo chiều sâu và tăng tính sinh động cho hoa văn. Những đặc điểm này cho thấy sự kết hợp hài hòa giữa kỹ thuật thủ công và giá trị mỹ thuật trong nghệ thuật khảm xà cừ truyền thống Huế (Huỳnh Văn Hạnh, 2021).

4.3.2. Giá trị văn hóa và mỹ thuật truyền thống

Hoa văn khảm xà cừ trên đồ thờ Huế phản ánh giá trị văn hóa và tư duy thẩm mỹ của mỹ thuật truyền thống Việt Nam. Các mô típ như tứ linh, tứ quý cùng sự kết hợp với chữ Hán trên hoành phi, liễn đối mang ý nghĩa cát tường, phúc lộc và góp phần tạo nên tính trang nghiêm cho không gian thờ cúng. Giá trị của nghệ thuật khảm xà cừ còn thể hiện ở tính thủ công và trình độ kỹ thuật của nghệ nhân, đòi hỏi sự chính xác trong quá trình cắt, ghép và tổ chức bố cục trang trí. Nghệ thuật thủ công truyền thống Việt Nam đồng thời phản ánh quan niệm thẩm mỹ và đặc điểm văn hóa của từng giai đoạn lịch sử (Nguyễn Bá Đạm, 1996). Tuy nhiên, dưới tác động của sản xuất công nghiệp và xu hướng đơn giản hóa trang trí, nhiều giá trị tinh xảo của nghệ thuật khảm truyền thống đang dần suy giảm. Vì vậy, việc nghiên cứu hoa văn khảm xà cừ có ý nghĩa trong việc nhận diện đặc điểm mỹ thuật, đồng thời góp phần bảo tồn và phát huy giá trị mỹ thuật thủ công truyền thống Huế trong bối cảnh đương đại.

5. Kết luận

Hoa văn khảm xà cừ trong đồ thờ truyền thống Huế là một bộ phận quan trọng của mỹ thuật ứng

dụng truyền thống Việt Nam, phản ánh sự kết hợp giữa kỹ thuật thủ công, nghệ thuật trang trí và quan niệm thẩm mỹ trong không gian thờ tự. Thông qua các sản phẩm như tủ thờ, hoành phi và liễn đối, nghệ thuật khảm xà cừ thể hiện đặc điểm tạo hình mang tính trang trí cao với hệ thống mô típ phong phú như tứ linh, tứ quý, chim thú, hoa lá và chữ Hán. Các mô típ được tổ chức theo nguyên tắc đối xứng, cân bằng và nhấn mạnh tính nhịp điệu của đường nét nhằm tạo sự hài hòa cho tổng thể nội thất thờ cúng.

Giá trị thẩm mỹ của nghệ thuật khảm xà cừ thể hiện ở ý nghĩa biểu tượng của hoa văn, khả năng xử lý chất liệu và tổ chức bố cục trang trí của nghệ nhân. Hiệu ứng phản quang của xà cừ trên nền gỗ tối màu tạo chiều sâu thị giác và tăng tính sinh động cho sản phẩm. Nghệ thuật khảm xà cừ Huế phản ánh đặc điểm văn hóa, tư duy thẩm mỹ và trình độ kỹ thuật của nghệ nhân, đồng thời góp phần tạo nên giá trị thẩm mỹ cho không gian thờ tự truyền thống. Sự kết hợp giữa công năng sử dụng và nghệ thuật tạo hình cho thấy mối liên hệ chặt chẽ giữa mỹ thuật ứng dụng với đời sống văn hóa trong xã hội truyền thống.

Trong bối cảnh hiện nay, sự thay đổi của xu hướng thẩm mỹ và sản xuất công nghiệp làm cho nhiều giá trị thủ công truyền thống dần bị mai một. Nhiều sản phẩm khảm hiện nay có xu hướng đơn giản hóa về kỹ thuật và giảm tính tinh xảo trong xử lý hoa văn nhằm đáp ứng nhu cầu thương mại. Việc nghiên cứu hoa văn khảm xà cừ trong đồ thờ truyền thống Huế góp phần nhận diện đặc điểm tạo hình và giá trị mỹ thuật của loại hình trang trí này, đồng thời bổ sung cơ sở cho hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị của nghệ thuật thủ công truyền thống trong đời sống đương đại.

Tài liệu tham khảo

- Bùi Văn Vượng (2000). *Di sản thủ công mỹ nghệ Việt Nam*. NXB Thanh niên.
- Chu Quang Trứ (2000a). *Tìm hiểu các nghề thủ công điêu khắc cổ truyền*. NXB Mỹ thuật.
- Chu Quang Trứ (2000b). *Văn hóa mỹ thuật Huế*. NXB Mỹ thuật.
- Huỳnh Văn Hạnh (2021). *Dấu ấn văn hóa Việt Nam trên sản phẩm gỗ*. NXB Mỹ thuật.
- Lương Minh Thu (2024). Đánh giá đặc tính của khảm xà cừ truyền thống ứng dụng trong trang trí đồ gỗ nội thất hiện đại. *Tạp chí Khoa học Kiến trúc & Xây dựng*, (56). https://hau.edu.vn/data/data/hau/files/2024%20%2356_for%20web.pdf.
- Nguyễn Bá Đạm (1996). *Làng nghề truyền thống và mỹ thuật dân gian Việt Nam*. NXB Văn hóa Dân tộc.
- Nguyễn Du Chi (2003). *Hoa văn Việt Nam – Từ thời tiền sử đến nửa đầu thời kỳ phong kiến*. NXB Mỹ thuật.
- Nguyễn Hữu Thông (2001). *Mỹ thuật Huế nhìn từ góc độ ý nghĩa và biểu tượng trang trí*. NXB Thuận Hóa.
- Nguyễn Quân, Phan Cẩm Phụng (1989). *Mỹ thuật của người Việt*. NXB Mỹ thuật.
- Trần Đức Anh Sơn (2016). *Kiểu Huế*. NXB Văn hóa – Nghệ thuật.
- Trần Đình Sơn (2015). *Bản sắc Việt, dấu ấn Huế trong mỹ nghệ khảm xà cừ*. Trong *Kỷ yếu Hội thảo “Dấu ấn Huế, bản sắc Việt trong sản phẩm thủ công truyền thống”*.
- Trần Lâm Biền (2018). *Trang trí trong mỹ thuật truyền thống của người Việt*. NXB Hồng Đức.
- Viện Mỹ thuật (2002). *Mỹ thuật truyền thống Việt Nam*. NXB Mỹ thuật.